

Nieuwsbrief

Sinds de Kadergroep Welzijn FNV het manifest Sterk Sociaal Werk heeft gepresenteerd zijn er diverse ontwikkelingen op gang gekomen, waar wij jullie graag over willen informeren. Al een aantal jaren maken wij ons sterk om het aanbesteden in het sociaal domein in Utrecht te laten stoppen en de positie van welzijnswerkers te versterken. Dit hebben we eerder onderbouwd in de notitie “Stop tenderen in het sociaal domein” (in 2021) en in ons Manifest Sterk Sociaal Werk (afgelopen zomer).

Eind volgend jaar lopen de contracten af van vijf welzijnsorganisaties: SportUtrecht, Buurtteams Sociaal en Buurtteams Jeugd/Gezin, Dock en U-Centraal. Velen van jullie werken bij deze organisaties en weten dat contractwisseling veel stress en onzekerheid met zich meebrengt. Om te bepalen welke organisaties het werk mag gaan uitvoeren in de nieuwe periode komt er een aanbestedingsprocedure.

In deze nieuwsbrief informeren we jullie over de stand van zaken van dit traject. En over onze inzet van de afgelopen maanden om het aanbestedingsbeleid van de gemeente te beïnvloeden. Dit vanuit onze opvattingen over wat nodig is voor goed en succesvol welzijnswerk, zoals omschreven in ons Manifest. Dit manifest hebben we eind augustus demonstratief aan de Raadscommissie voor Welzijn aangeboden. Van waaruit we verder zijn gaan praten met ambtenaren, gemeenteraadsleden en werkgevers. Recentelijk hebben we tijdens een Raadsinformatiebijeenkomst de gemeenteraadsleden toegesproken en is er een Raadscommissie Welzijn geweest.

Aanbieden Manifest en de Petitie op 31 augustus

Een grote groep Utrechtse kaderleden, welzijnswerkers en FNV-bestuurders en medewerkers hebben op donderdag 31 augustus het manifest en de petitie - met ruim 600 handtekeningen - aangeboden aan de gemeenteraadscommissie voor Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport. Welzijnswerker en FNV-Kaderlid Laurie de Haan heeft het Manifest kort toegelicht, en de raadsleden verteld waarom

welzijnswerk en aanbesteding/marktwerking niet goed samengaan. Met kortlopende contracten bouw je niets op. Ze merkt zelf in haar dagelijkse werk met daklozen het belang van een lange relatie, waardoor er meer vertrouwen ontstaat in de mogelijkheden die je ze biedt. Het moet uiteindelijk gaan om de bewoner of cliënt en dat die er beter van wordt. Direct daarna hebben we contact gezocht met de wethouder, werkgevers en diverse raadsleden uit alle politieke partijen om met ons in gesprek te gaan over het Manifest.

Gesprekken met de wethouder, werkgevers, ambtenaren en gemeenteraadsleden

Op gezette tijden overlegt de FNV, werkgevers en de wethouder welzijn over actuele onderwerpen in het driepartijenoverleg. Op 20 september jl. hebben we over het manifest gesproken. De gemeente gaf aan dat ze n.a.v. het manifest, waarin opgeroepen wordt tot politieke moed, nog eens extra kritisch willen kijken naar de opties zoals door de FNV wordt voorgesteld. Het manifest heeft veel waarde en de gemeente ziet veel aanknopingspunten. B.v. vinden ze belangrijk dat het vertrouwde gezicht blijft in de wijk en zullen ze scherp kijken wat de mogelijkheden zijn voor continuïteit van dienstverlening aan de Utrechters.

Vier gemeenteraadsfracties zijn ingegaan op ons verzoek tot zo'n gesprek: Volt, D66, GroenLinks en PVDA. Met een aantal andere fracties lukte dat niet. Tijdens de gesprekken hebben we het Manifest en onze aanbevelingen vooral vanuit de inhoud en organisatie van het welzijnswerk toegelicht. De raadsleden vonden het nuttig om zo vanuit de alledaagse praktijk te horen wat nodig is voor goed welzijnswerk. Ze werden geraakt door het enthousiasme en de passie waarmee onze actieve leden over hun werk en hun verbondenheid met de bewoners spraken. De raadsleden toonden veel begrip voor onze analyse en aanbevelingen. Zij begrepen hoe belangrijk het is om de negatieve effecten van het aanbestedingscircus te voorkomen. Ze zagen de meer waarde van professionele autonomie en zeggenschap. Evenals het belang dat welzijnswerkers niet alleen met bewoners en gemeente, maar ook met andere partners in de keten snel en eenduidig kunnen samenwerken.

De kadergroep heeft vertrouwen dat de fracties die we hebben gesproken bij de besluitvorming onze opvattingen en aanbevelingen zeer serieus zullen nemen. De fracties zien geen mogelijkheden om zonder aanbesteden welzijnswerk te financieren. Zij wezen op de wetgeving hierover, en de risico's voor de gemeente als we hiervan zouden afwijken.

Nota van Uitgangspunten 2025-2035

Medio november heeft de gemeente de Nota van Uitgangspunten voor de aanbesteding van het welzijnswerk gepubliceerd. Deze nota geeft de kaders voor het welzijnswerk in de "sociale basis" (het werk wat nu gebeurt door DOCK, SportUtrecht en U-Centraal) en de "basiszorg" (dat is het werk van Buurtteams Sociaal en Buurtteams Jeugd en Gezin). Welzijnsorganisaties die mee willen dingen naar het uitvoeren van dit werk, moeten zich begin 2024 melden en bereid en in staat zijn om met alle andere partijen m.b.t. hun onderdeel samen met de andere vier onderdelen tot een plan te komen, binnen de kaders die de nota stelt.

In het voorwoord van de Nota van Uitgangspunten benoemt de gemeente de ambitie: *"Utrecht wil een gezonde stad zijn, voor iedereen. Een stad waarin iedereen zich thuis voelt, mee kan doen, kan rondkomen en zichzelf kan zijn."* De gemeente noemt dit een ambitieuze ambitie. Want: de problematiek groeit. Er is meer vraag naar welzijnswerk, de ongelijkheid groeit, terwijl er financieel minder ruimte is.

Tegen deze achtergrond benoemt de gemeente vijf uitgangspunten, die leidend gaan zijn voor de doelen van het welzijnswerk en de uitvoering ervan.

- 1) **De gemeenschap centraal.** Welzijnswerk sluit aan op bewonersinitiatieven waar die er zijn; professionele organisaties + gemeente zijn aanvullend. Bewonersinitiatieven en professionals kunnen elkaar (vanuit gelijkwaardigheid) ondersteunen.
- 2) **Samenwerken in de wijk.** De wijk/buurt is het uitgangspunt. In wijk/buurt worden een beperkt aantal specifieke opgaven vastgesteld.
- 3) **Groepsgericht tenzij, met inzet van blended care.** Iedereen krijgt in beginsel basiszorg in groepsverband. Alleen indien nodig tijdelijk individuele zorg, liefst als blended care (face to face + digitaal). Dit bevordert gemeenschapsvorming, preventie en samenhang en is goedkoper.
- 4) **Ongelijk investeren voor gelijke kansen.** Doel is het aanpakken groeiende ongelijkheid. Daarbij gaat het vooral om geld en inzet van professionals in die wijken/buurtten waar de nood en/of kwetsbaarheid het hoogst is.
- 5) **Sturen vanuit heldere kaders.** De gemeente gaat meer focus aanbrengen (minder brede opdrachten, ont dubbelen en ontstapelen), en concretere doelen vaststellen.

De gemeente wil de opdrachten die zij wil overeenkomen met (potentiële) aanbieders van welzijnswerk, niet van tevoren dichttimmeren. Ze willen dit samen met bewoners in de wijken en samen met de (potentiële) aanbieders vormgeven. Dat zou komend jaar moeten gaan gebeuren.

De gemeente heeft in het concept raadsbesluit ook een keuze gemaakt voor de manier van aanbesteden. Men kiest voor een “overheidsopdracht”. Een van de belangrijkste redenen om hiervoor te kiezen, is dat daardoor een lange contractperiode mogelijk wordt. De gemeente wil contracten afsluiten met de aanbieders voor 10 jaar. Een andere reden om hiervoor te kiezen, is dat deze aanbestedingsmanier het mogelijk maakt om vooraf te checken of er meer welzijnsorganisatie mee willen dingen naar het werk dan de huidige vijf. Wanneer er zich geen nieuwe aanbieders melden, dan hoeft niet een heel duur en tijdrovend aanbestedingscircus te worden opgetuigd, maar kan de gemeente met de huidige aanbieder in gesprek om tot afspraken te komen. De optie “subsidieten-der” biedt deze laatste mogelijkheid niet. De andere drie aanbestedingsopties (open house en (quasi) inbesteden) vindt de gemeente om meerdere redenen niet geschikt voor het organiseren van het welzijnswerk.

Raadsinformatiebijeenkomst op 28 november

Een aantal Utrechtse raadsleden heeft op 28 november een informatiebijeenkomst gehouden over de Nota van Uitgangspunten. Daar heeft de FNV-kadergroep aangegeven dat de inhoudelijke richting die de gemeente opgaat met de nota goed is. Ook de periode van 10 jaar geeft vertrouwen en biedt kansen voor kwaliteitsverbetering. Het hanteren van het principe van een (meer) gelijkwaardige positie, bij de samenwerking met professionals, bewoners en gemeente in de gemeenschap, is echt winst. “De gemeenschap centraal” komt goed overeen met ons manifest om te werken aan het versterken van de lokale gemeenschap, waar ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid een bijdrage levert. Desondanks is voor de FNV belangrijk dat werknemerszekerheid hebben. De Nota zegt daar niets over. De FNV heeft duidelijk gemaakt dat er bij de komst van een of meerdere nieuwe aanbieder uitgangspunt moet zijn “Overgang van Onderneming”. Daarmee is de continuïteit in de uitvoering en de arbeidsvoorwaarden gewaarborgd. FNV-kaderlid Liliith Smidts-Lefever heeft de raadsleden er nog eens fijntjes op gewezen wat eerdere aanbestedingen bij medewerkers heeft veroorzaakt. Het duidelijkst laat zich dat vertalen in een hoog ziekteverzuim en vermindering van betrokkenheid bij het werk, wanneer er een wisseling van aanbieder plaatsvond.

Een andere zorg die we hebben uitgesproken gaat over de zeggenschap, autonomie en handelingsvrijheid van de professionals. Een belangrijk onderdeel van ons manifest. Bij “overheidsopdracht” worden er allerlei afspraken gemaakt, waar het niet gebruikelijk is dat werknemers daarbij betrokken worden. Wanneer welzijnsprofessionals niet betrokken worden is de kans groot dat zij werkzaamheden - moeten - gaan uitvoeren die in conflict staan met hun professionele autonomie en handelingsvrijheid. Met het inkoopinstrument “overheidsopdracht” wordt van de werknemer verwacht datgene uit te voeren dat is afgesproken als tegenprestatie. De gemeente kan de organisatie eraan houden en anders geld teruggeisen. Dat ligt bij subsidie anders, al liggen daar ook afspraken aan ten grondslag. Desondanks is er door de bank genomen bij subsidie meer ruimte voor zeggenschap, autonomie en handelingsvrijheid. De organisaties kunnen dit nu ondervangen door delegaties van uitvoerende medewerkers samen te stellen, zodat ze in gesprek met de gemeente mee kunnen praten over wat inhoudelijk en procedureel moet worden afgesproken en opgenomen in de overeenkomsten.

En tenslotte wil de gemeente ook meer zicht op de concrete en liefst meetbare resultaten van ons werk. Het verantwoorden van de resultaten van ons werk vinden we prima. Maar wel hebben we benadrukt dat dit niet moet leiden tot eindeloze en bureaucratische papierwinkels.

Het democratisch proces van besluitvorming

In december bepaalt spreekt de Raadscommissie Welzijn over de Nota. Half januari neemt de gemeenteraad een besluit. Daarna gaat het aanbestedingsproces van start met het publiceren van het werk op tendernet. Zijn er meerde geïnteresseerde welzijnsorganisatie dan komt er een overbruggingsjaar en moeten door meerdere partijen gezamenlijk een plan worden ingediend, waaruit de gemeente uiteindelijk -na veel overleg- een keuze zal maken.

Gemeenteraadscommissie Welzijn 14 december.

Zoals het er nu voorstaat zal voor de aanbesteding gekozen worden voor overheidsopdracht. Een aantal partijen wilde zekerheid hebben over voldoende inbreng van de gemeenteraad bij de ontwikkelopgaven. De wethouder gaf aan dat ze van harte uitgenodigd waren bij de gesprekken met de uitvoering in maart over de verdere invulling en op welke wijze er handen en voeten wordt gegeven aan de ontwikkelopgaven. De wethouder deed geen absolute toezegging om een nieuwe aanbieder te verplichten “overgang van onderneming” toe te passen. Ze wil dit vaststellen wanneer een nieuwe aanbieder het werk gaat overnemen. Ze verwacht dat het niet anders kan -de medewerkers overnemen- omdat continuïteit en bestaande netwerken behouden dienen te worden.

Aanbestedingen landelijk

Graag wil de FNV landelijk in verschillende gemeenten de aanbestedingsproblematiek onder de aandacht brengen. Ben jij een welzijnsmedewerker of bewoner die zich wil inzetten om in jouw gemeente de aanbestedingsproblematiek op de agenda te zetten van de gemeenteraad. Mail ons dan op sociaalwerk@fnv.nl met jouw gegevens.